

Kuntatalouden kehitys vuoteen 2018

Lähde: Peruspalveluohjelma 3.4.2014
sekä Kuntaliiton laskelmat

Kokonaistaloudelliset ennusteet ja taustaoletukset

Lähde: Vuodet 2012- 2013 Tilastokeskus, vuosien 2014-2018 ennusteet PPO 3.4.2014

Prosenttia:	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
BKT, määrän muutos	-1,0	-1,4	0,5	1,4	1,8	1,5	1,4
Palkkasumman muutos	3,2	1,0	1,3	1,8	2,5	2,2	2,4
Ansiotasoindeksin muutos	3,2	2,0	1,3	1,2	1,5	1,8	2,0
Työttömyysaste	7,7	8,2	8,4	8,3	8,1	7,8	7,5
Kuluttajahintojen muutos	2,8	1,5	1,5	1,7	1,9	1,8	1,8
Kuntien kustannustason muutos	3,4	1,8	1,1	1,2	1,5	1,7	1,9
Valtionosuusindeksin muutos	3,7	3,0	1,5	0,7	1,5	1,7	1,9
Kuntien ansiotasoindeksin muutos	3,6	1,8	1,2	1,1	1,5	1,8	1,8
Ennusteet syyskuussa 2013 (PPB):							
BKT, määrän muutos	-0,8	-0,5	1,2	1,9	1,7	1,6	
Palkkasumman muutos	3,2	1,4	2,4	3,0	2,9	2,8	
Ansiotasoindeksin muutos	3,2	2,1	2,1	2,1	2,5	2,5	
Työttömyysaste	7,7	8,3	8,2	7,9	7,7	7,5	
Kuluttajahintaindeksin muutos	2,8	1,6	2,1	2,0	2,0	2,0	
Kuntien kustannustason muutos	3,4	1,9	2,1	1,9	2,3	2,3	

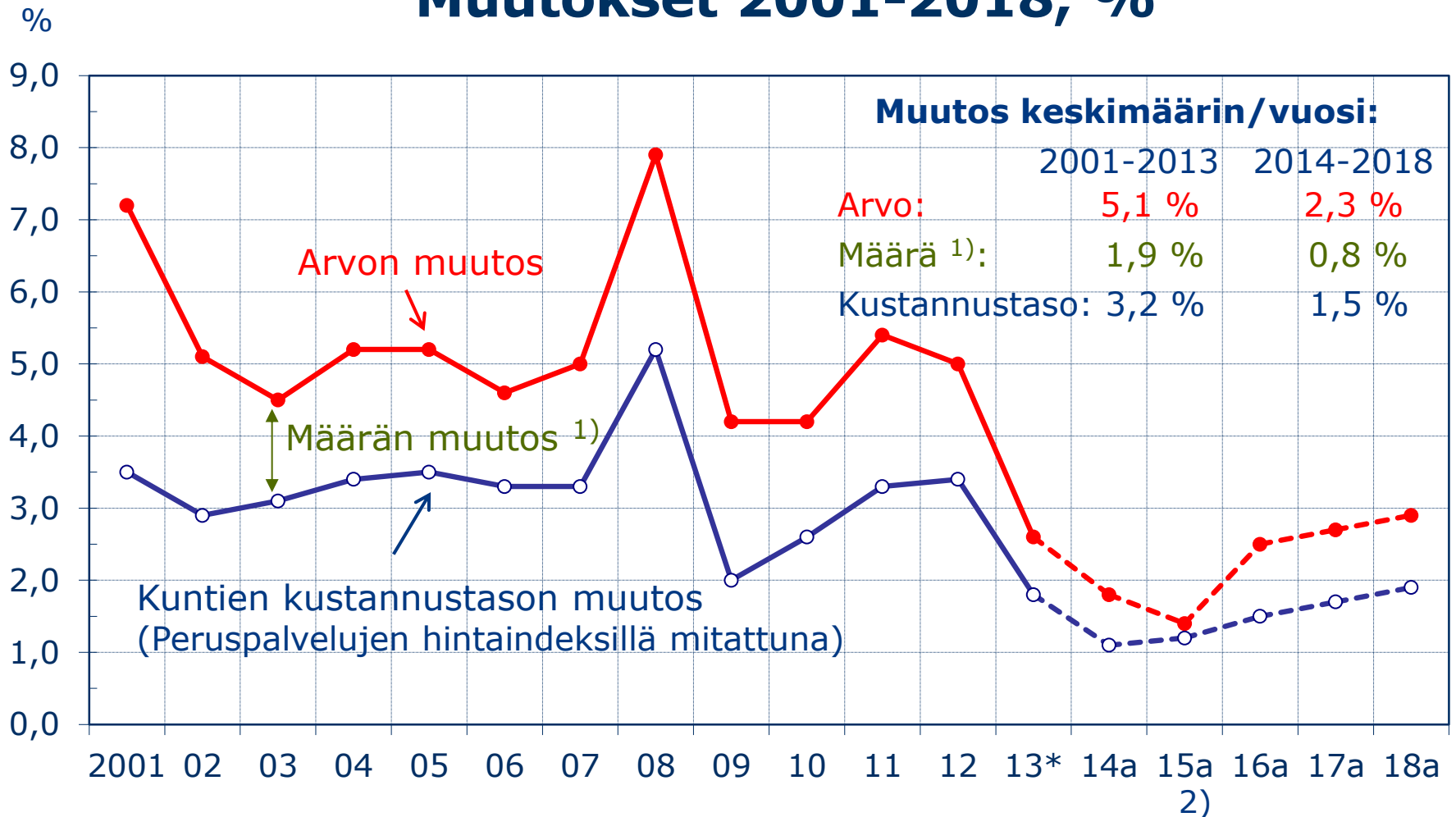
Kuntien ja kuntayhtymien bruttomenot, mrd. €

	2012	2013*	2014**	2015**	2016**	2017**	2018**
				1)			
Toimintamenot yht.	37,44	38,42	39,13	39,68	40,67	41,75	42,97
- Palkat	16,29	16,45	16,55	16,49	16,72	16,99	17,31
- Muut henkilöstömenot	4,85	4,94	4,94	4,91	4,95	4,99	5,08
- Ostot	13,39	13,93	14,48	15,00	15,68	16,40	17,18
- Muut toimintamenot	2,91	3,10	3,16	3,28	3,32	3,37	3,40
Korkomenot	0,33	0,30	0,36	0,47	0,65	0,85	0,98
Investoinnit	4,59	4,77	4,77	4,77	4,75	4,73	4,71
Yhteensä	42,36	43,49	44,26	44,92	46,07	47,33	48,66
Muutos-%:							
Toimintamenot yht.	5,0	2,6	1,8	1,4	2,5	2,7	2,9
-Palkat	4,1	1,0	0,6	-0,4	1,4	1,6	1,9
-Ostot	5,4	4,1	3,9	3,6	4,6	4,6	4,8
Menot yhteensä	5,1	2,7	1,8	1,5	2,6	2,7	2,8

1) Vuonna 2015 menoja pienentää ammattikorkeakoulujen yhtiöittäminen, minkä on arvioitu vähentävän kuntien ja kuntayhtymien toimintamenoja 455 milj. euroa. Ilman tätä vähennystä toimintamenojen kasvu vuonna 2015 olisi **2,6 %**. Palkoissa vaikutus on noin 250 milj. euroa ja kasvu ilman vähennystä olisi **+1,1 %**.

Lähde: Vuodet 2012-2013 Tilastokeskus. Vuosien 2014-2018 arviot PPO 3.4. 2014

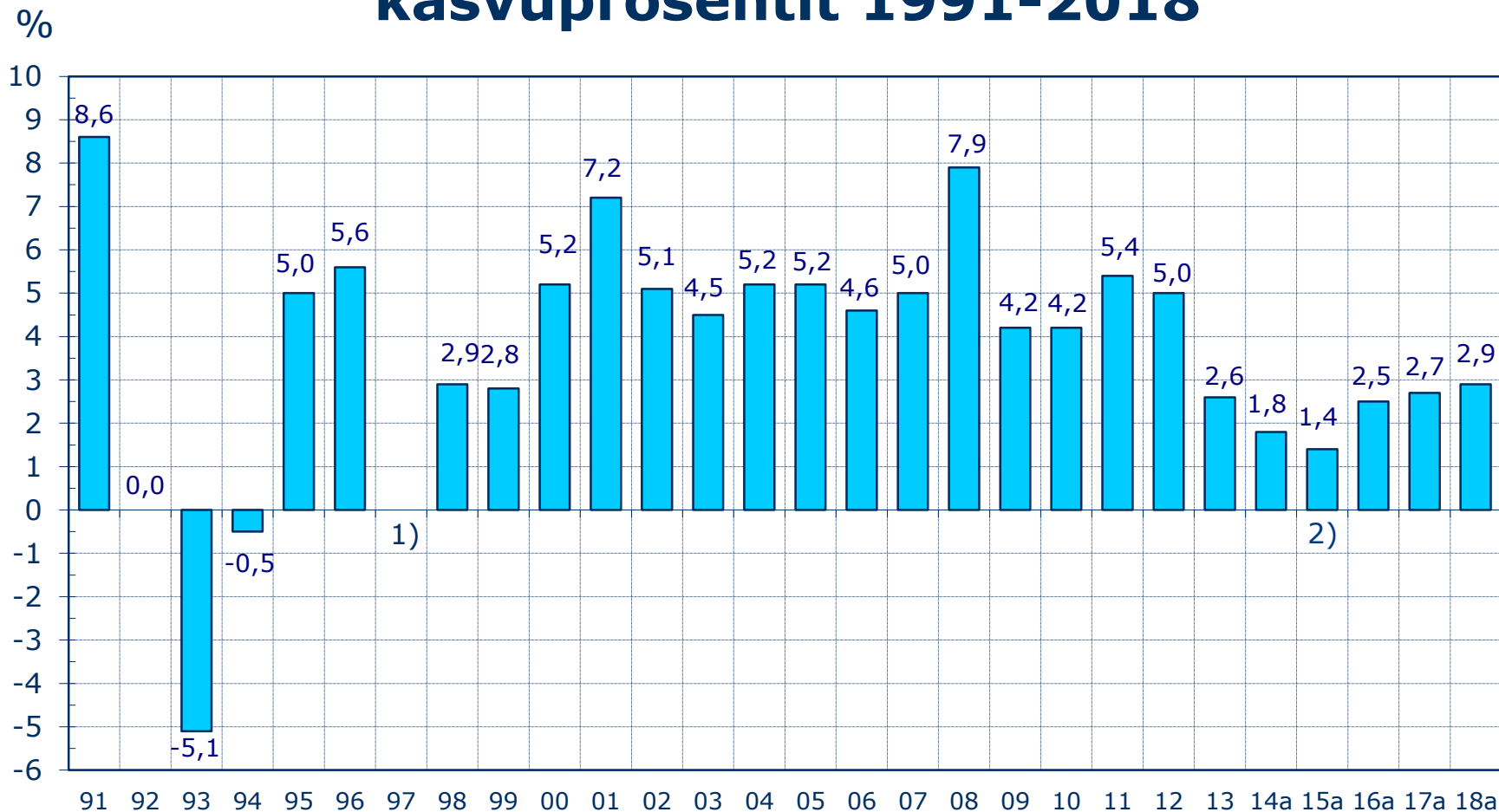
Kuntien ja kuntayhtymien toimintamenot: Muutokset 2001-2018, %

1) Määrän muutoksesta noin 1 %-yksikkö aiheutuu ikärakenteen muutoksesta.

2) Vuonna 2015 menoja pienentää ammattikorkeakoulujen yhtiöittäminen, minkä on arvioitu vähentävän kuntien ja kuntayhtymien toimintamenoja 455 milj. euroa. Ilman tätä vähennystä toimintamenojen kasvu vuonna 2015 olisi **2,6 %**.

Kuntien ja kuntayhtymien toimintamenojen kasvuprosentit 1991-2018

1) Mm. opetustoimen ylläpitäjämallin vuosi 1997 ei ole vertailukelpoinen aikaisempien vuosien kanssa

2) Vuonna 2015 menoja pienentää ammattikorkeakoulujen yhtiöittäminen, minkä on arvioitu vähentävän kuntien ja kuntayhtymien toimintamenoja 455 milj. euroa. Ilman tätä vähennystä toimintamenojen kasvu vuonna 2015 olisi **2,6 %**.

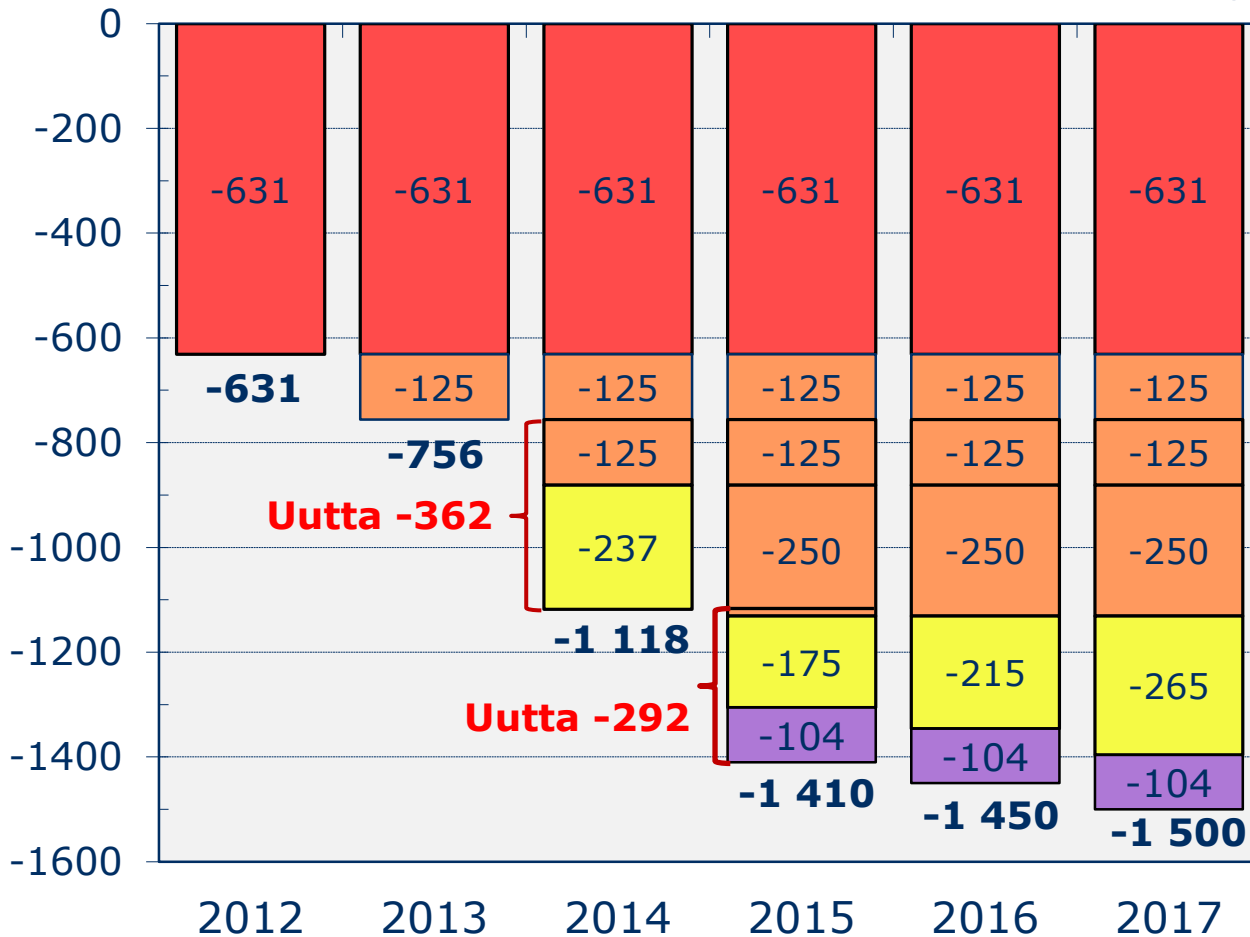
Kuntien verotulot vuosina 2012-2018, mrd. €

(painelaskelma, kuntien veroprosentit pidetty 2014-2018 samoina)

Verolaji	2012	2013*	2014**	2015**	2016**	2017**	2018**
Kunnallisvero	16,84	17,97	18,24	18,66	19,28	19,97	20,75
Yhteisövero	1,21	1,31	1,34	1,39	1,26	1,33	1,39
Kiinteistövero	1,27	1,36	1,51	1,59	1,62	1,65	1,69
Verotulot yhteensä	19,32	20,64	21,09	21,64	22,16	22,96	23,83
Muutos, %:							
Kunnallisvero	4,0	6,6	1,5	2,3	3,3	3,6	3,9
Yhteisövero	-27,3	8,2	1,9	4,0	-9,6	6,1	4,4
Kiinteistövero	6,1	7,3	10,8	5,6	1,9	1,8	2,1
Verotulot yhteensä	1,3	6,8	2,2	2,6	2,4	3,6	3,8
Tuloveroprosentti, keskim.	19,24	19,38	19,74	19,74	19,74	19,74	19,74
Yhteisöveroprosentti	24,5	24,5	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0
Osuus yhteisöverosta, %	28,34	29,49	35,36	34,19	28,06	28,06	28,06

Lähde: Vuodet 2012-2013 Tilastokeskus. Vuosien 2014-2018 arviot PPO 3.4.2014.

Hallitusohjelman sekä vuosien 2012-2014 kehysriihien päätösten vaikutus kunnan **peruspalvelujen*** **valtionosuuteen**, milj. €

Tehdyt päätökset alentavat valtionosuuksien vuositasoa hallituskaudella (v. 2015) **1,4 mrd. euroa eli noin 15 %**

- Hallitusohjelma
- Kehysriihi 3/2012
- Kehysriihi 3/2013
- Kehysriihi 3/2014

(Kiinteistöverojen rajojen noston ja maksujen korotusten hyödyn leikkaaminen kunnilta valtionosuutta vähentämällä sekä harkinnanvaraisen valtionosuuden korotuksen poistaminen)

Vuosille 2012-2017 kohdistuneiden leikkausten johdosta kunnilta jää saamatta peruspalvelujen valtionosuuksia **6,9 mrd. €**

* - mm. sosiaali- ja terveystoimi sekä esi- ja perusopetus
 - Tämän lisäksi OKM:n leikkaukset: vuonna 2013 92 milj. €, vuonna 2014 77 milj. € ja vuonna 2015 yli 100 milj. €

Kuntien ja kuntayhtymien talous, mrd. €

(painelaskelman mukaan)

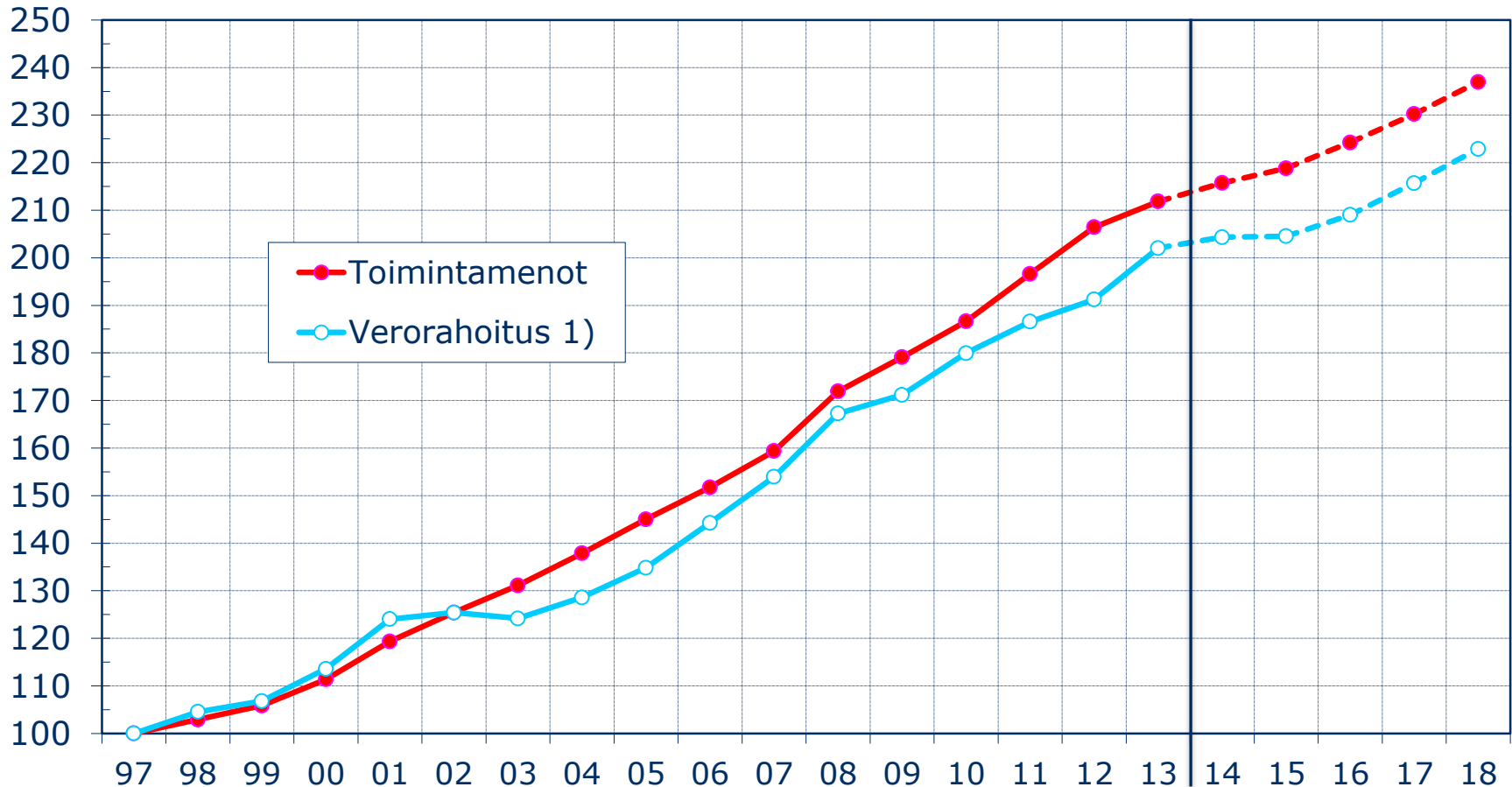
	2012	2013*	2014**	2015**	2016**	2017**	2018**
Toimintakate	-25,80	-26,49	-27,01	-27,44	-28,16	-28,95	-29,83
Verotulot	19,32	20,64	21,09	21,64	22,16	22,96	23,83
Käyttötalouden valt.os.	8,07	8,30	8,18	7,66	7,79	7,95	8,10
Muut rahoituserät, netto	0,20	0,22	0,16	0,06	-0,12	-0,31	-0,44
Vuosikate	1,79	2,67	2,42	1,93	1,67	1,66	1,66
Poistot	-2,40	-2,57	-2,67	-2,77	-2,87	-2,97	-3,07
Satunnaiset erät, netto	0,25	0,29	0,25	0,25	0,25	0,25	0,25
Tilikauden tulos	-0,36	0,39	-0,01	-0,60	-0,95	-1,07	-1,17

Tulorah. korjauserät	-0,54	-0,45	-0,45	-0,45	-0,45	-0,45	-0,45
Tulorahoitus	1,49	2,51	2,22	1,73	1,47	1,46	1,46
Investoinnit, netto	-3,47	-3,83	-3,82	-3,82	-3,80	-3,78	-3,76
Rahoitusjäämä ¹⁾	-1,98	-1,31	-1,60	-2,09	-2,33	-2,32	-2,30
Lainakanta	13,81	15,58	17,28	19,43	21,83	24,23	26,58
Rahavarat	4,20	4,86	4,85	4,81	4,79	4,76	4,71

1) Rahoitusjäämä = Toiminnan ja investointien rahavirta = Tulorahoitus + investoinnit, netto
 Tulorahoitus = Vuosikate + satunnaiset erät, netto + tulorahoituksen korjauserät

Kuntien ja kuntayhtymien toimintamenot ja verorahoitus 1997-2018

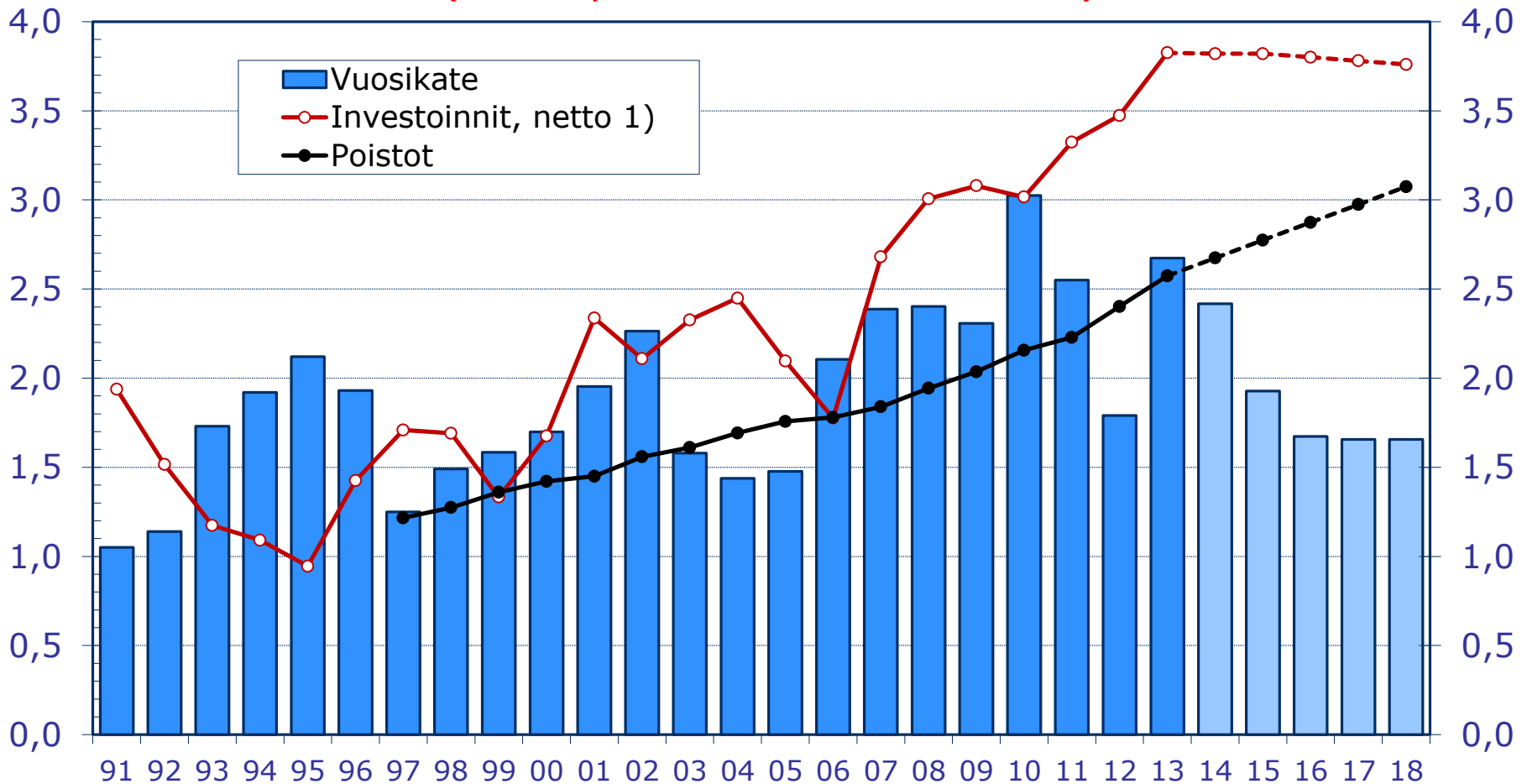
Käyvin hinnoin indeksoituina, 1997=100

Lähde: Vuodet 1997-2013 Tilastokeskus. Vuosien 2014-2018 arviot PPO 3.4.2014.

1) Verorahoitus = verotulot + käyttötalouden valtionosuudet (kuntien tilinpäätösten mukaan).

Kuntien ja kuntayhtymien vuosikate, poistot sekä investoinnit¹⁾ 1991-2018, mrd. € (käyvin hinnoin) (arviot painelaskelman mukaan)

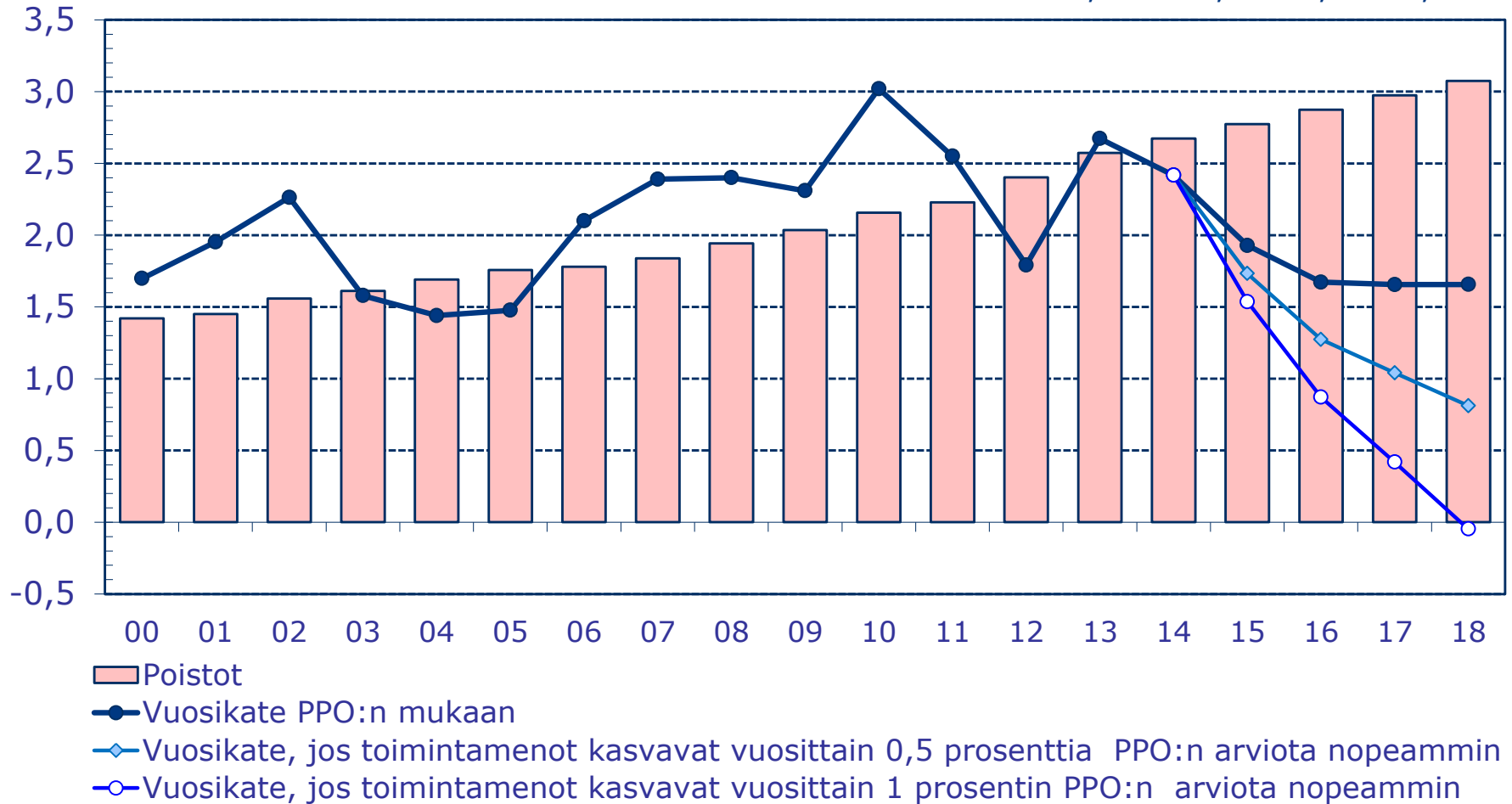

Lähde: Vuodet 1991-2013 Tilastokeskus.
Vuosien 2014-2018 arviot PPO 3.4.2014.

1) Investoinnit, netto = Käyttöomaisuusinvestoinnit – rahoitusosuudet – käyttöomaisuuden myyntitulot.

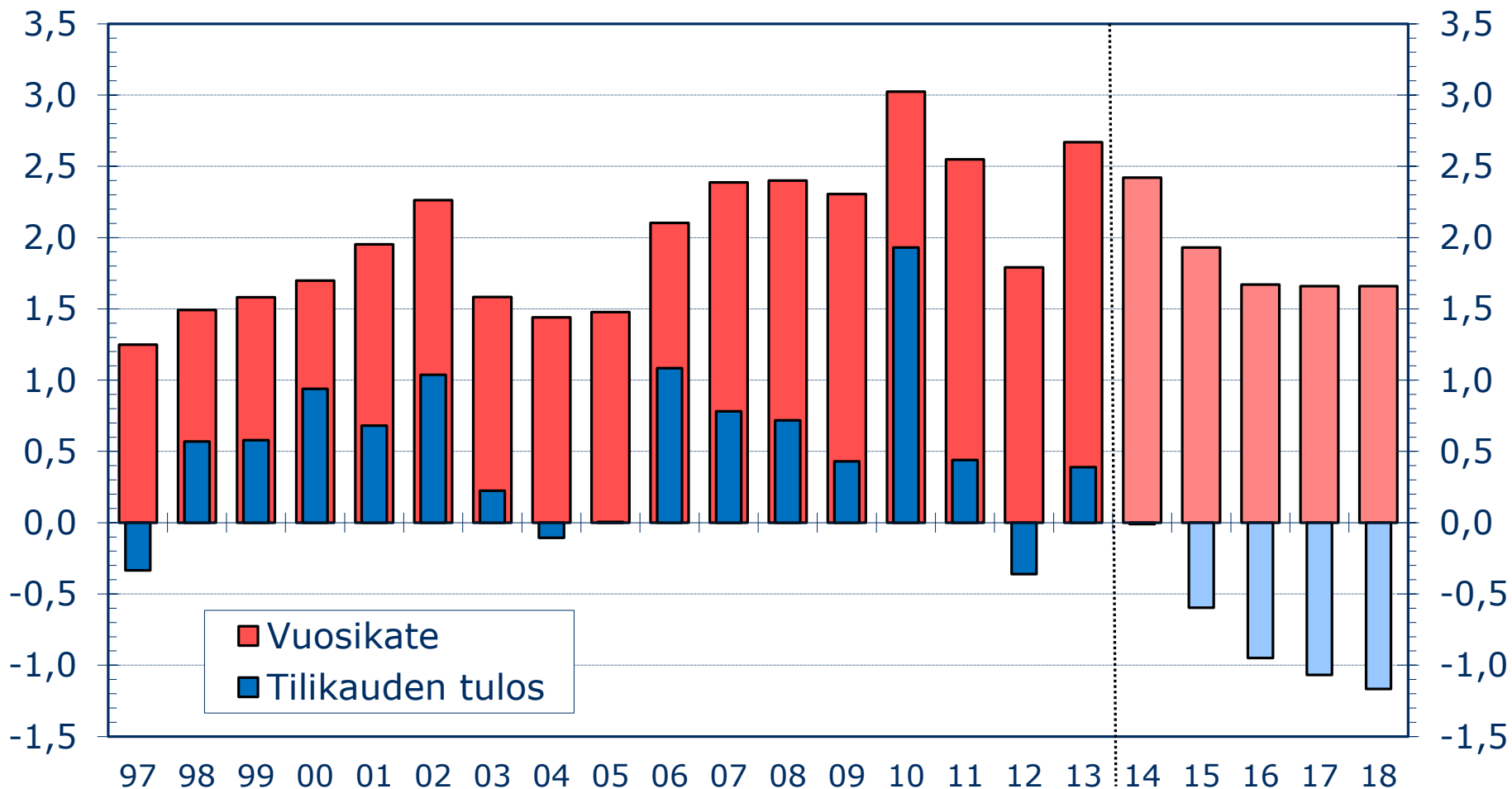
Toimintamenojen kasvuprosentin vaikutus vuosikatteeseen: Kuntien ja kuntayhtymien vuosikate ja poistot, mrd.€

	2015 ¹⁾	2016	2017	2018
Toimintamenojen nimellinen kasvu kehitysarvion mukaan, %:	1,4	2,5	2,7	2,9
Arvioitu kuntatalouden kustannustason muutos, %:	1,2	1,5	1,7	1,9

1) Vuonna 2015 menoja pienentää ammattikorkeakoulujen yhtiöittäminen, minkä on arvioitu vähentävän kuntien ja kuntayhtymien toimintamenoja 455 milj. euroa. Ilman tätä vähennystä toimintamenojen kasvu vuonna 2015 olisi **2,6 %**.

Kuntasektorin vuosikate sekä tilikauden tulos vuosina 1997-2018, mrd. € (arviot painelaskelman mukaan)

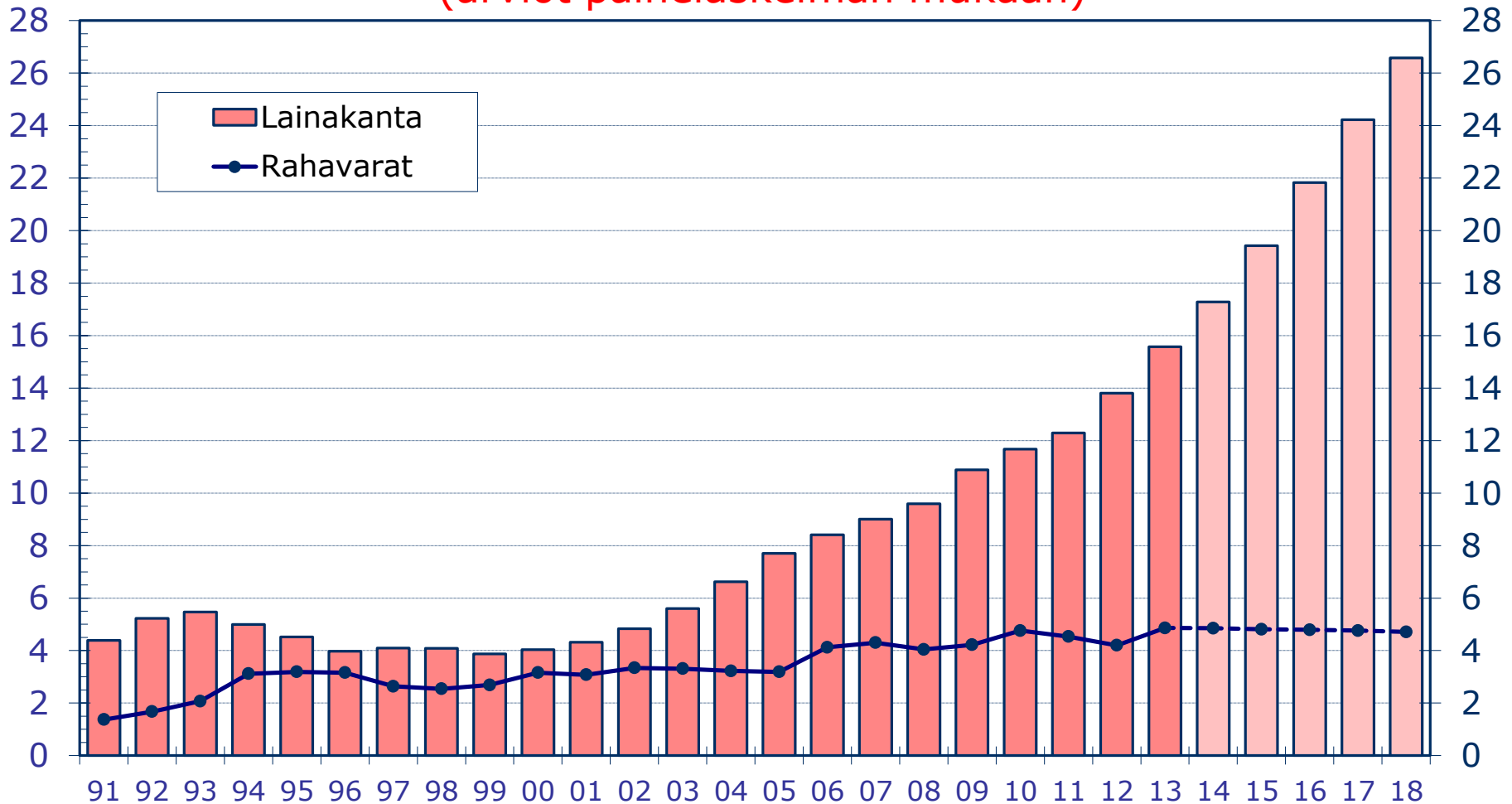

Lähde: Vuodet 1991-2013 Tilastokeskus.

Vuosien 2014-2018 arviot PPO 3.4.2014.

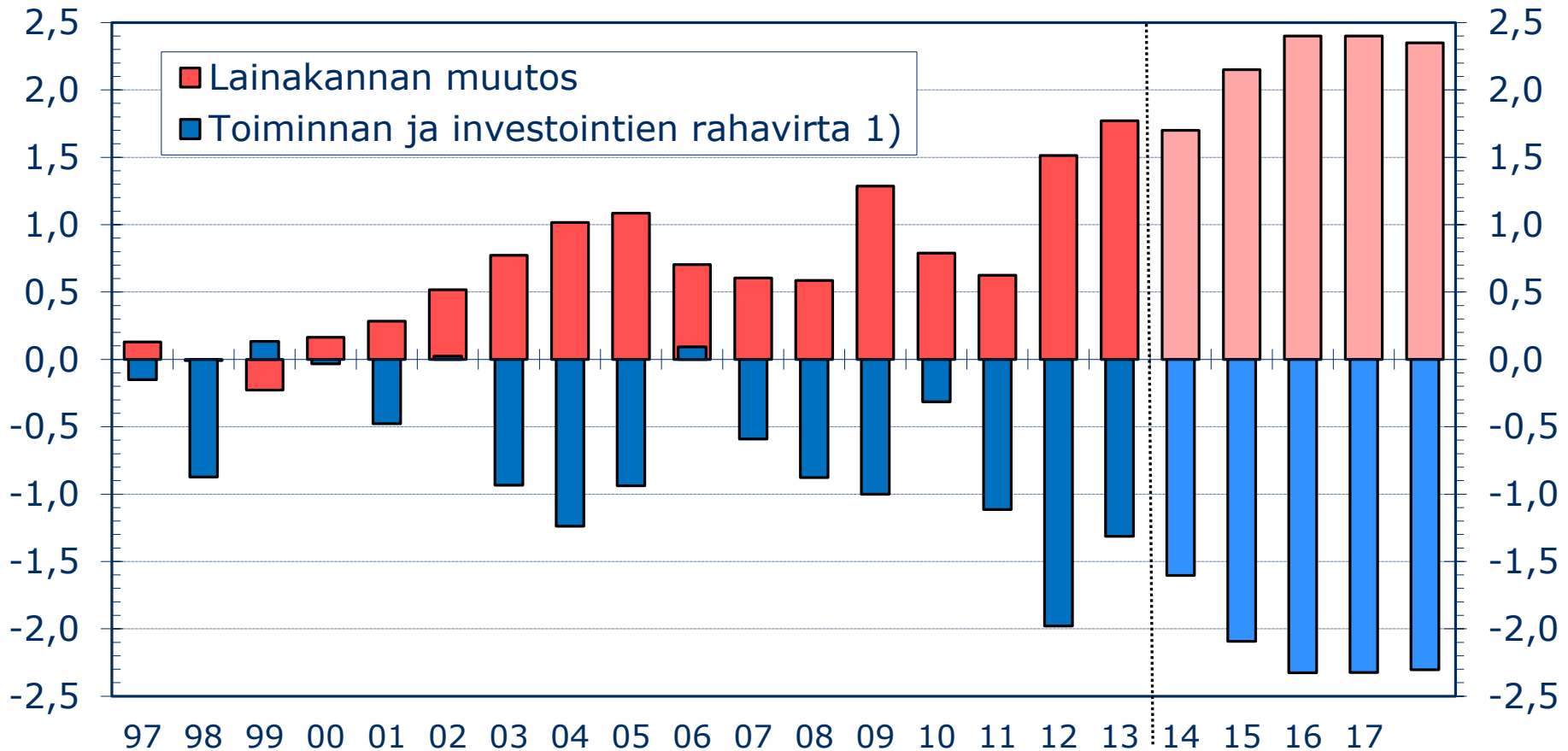
Vuonna 2010 tilikauden tulos sisältää HSY:n perustamisesta johtuvaa pääkaupunkiseudun kuntien saamaa kirjanpidollista myyntivoittoa noin 950 milj. euroa.

Kuntien ja kuntayhtymien lainakanta sekä rahavarat 1991-2018, mrd. € (käyvin hinnoin) (arviot painelaskelman mukaan)

Lähde: Vuodet 1991-2013 Tilastokeskus.
Vuosien 2014-2018 arviot PPO 3.4.2014.

Kuntasektorin toiminnan ja investointien rahavirta sekä lainakannan muutos vuosina 1997-2018, mrd. €

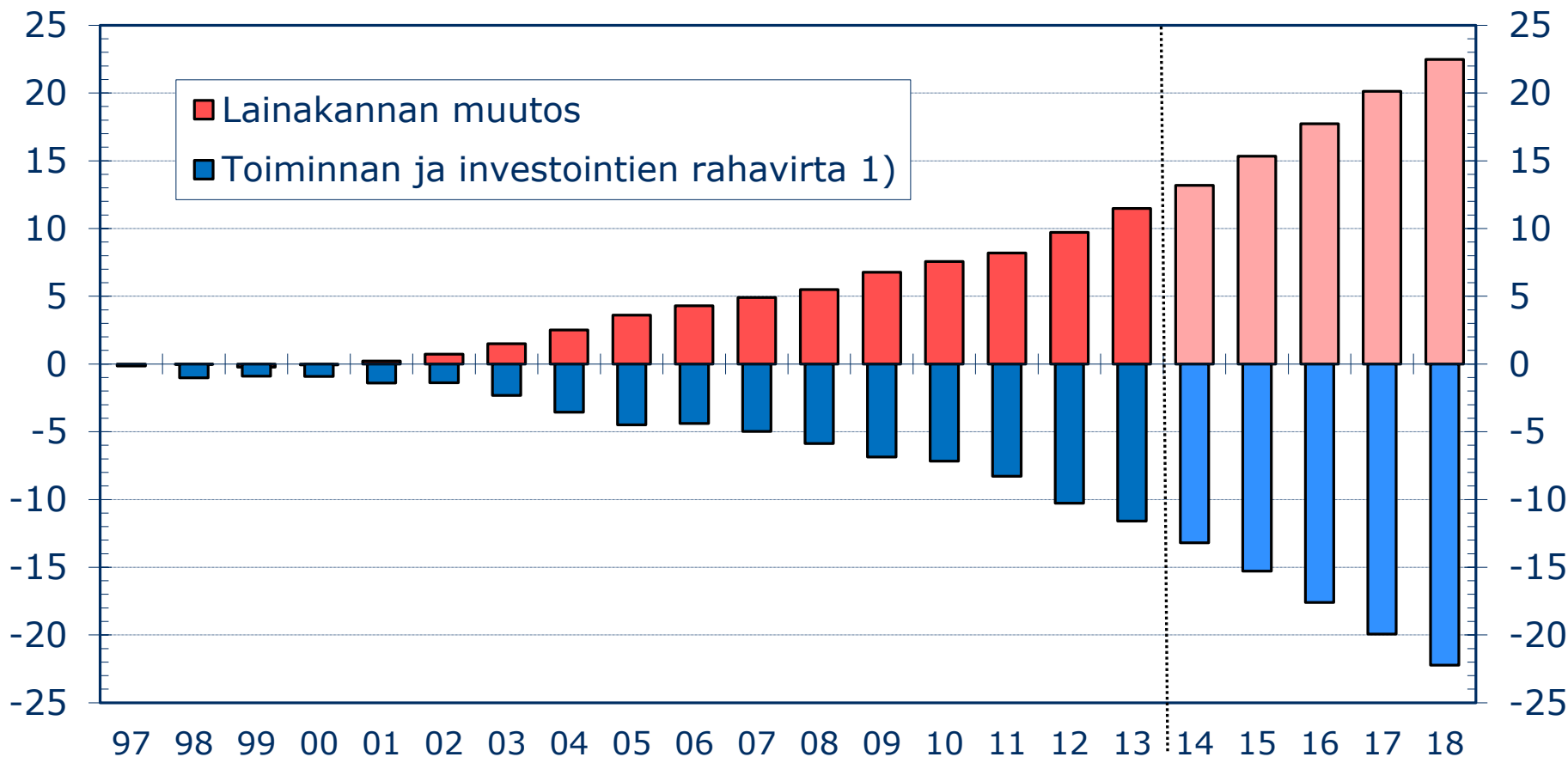
1) Toiminnan ja investointien rahavirta = Tulorahoitus, netto + Investoinnit, netto

Tulorahoitus, netto = Vuosikate + Satunnaiset erät, netto + tulorahoituksen korjaukset

Toiminnan ja investointien rahavirta on rahoituslaskelman välitulos, jonka negatiivinen (alijäämäinen) määrä ilmaisee, että menoja joudutaan kattamaan joko kassavaroja vähentämällä tai ottamalla lisää lainaa.

Positiivinen (yliäämäinen) määrä ilmaisee, kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen.

Kuntasektorin kumulatiivinen toiminnan ja investointien rahavirta sekä lainakannan muutos vuodesta 1997, mrd. €

1) Toiminnan ja investointien rahavirta = Tulorahoitus, netto + Investoinnit, netto

Tulorahoitus, netto = Vuosikate + Satunnaiset erät, netto + tulorahoituksen korjaukset

Toiminnan ja investointien rahavirta on rahoituslaskelman välitulos, jonka negatiivinen (alijäämäinen) määrä ilmaisee, että menoja joudutaan kattamaan joko kassavaroja vähentämällä tai ottamalla lisää lainaa.

Positiivinen (yli jäämäinen) määrä ilmaisee, kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen.

Kuntien ja kuntayhtymien tuloslaskelma vuosina 2012-2015, mrd. €

	2012	2013*	2014**	2015**
Toimintatulot	11,64	11,93	12,12	12,24
Toimintamenot	-37,44	-38,42	-39,13	-39,68
Toimintakate	-25,80	-26,49	-27,01	-27,44
Verotulot	19,32	20,64	21,09	21,64
Valtionosuudet	8,07	8,30	8,18	7,66
Rahoituserät, netto	0,20	0,22	0,16	0,06
Vuosikate	1,79	2,67	2,42	1,93
Poistot	-2,40	-2,57	-2,67	-2,77
Satunnaiset erät, netto	0,25	0,29	0,25	0,25
Tilikauden tulos	-0,36	0,39	-0,01	-0,60
muutos-%:				
Toimintatulot	2,1	2,5	1,6	1,0
Toimintamenot	5,0	2,6	1,8	1,4
Verotulot	1,3	6,8	2,2	2,6
Valtionosuudet	5,4	2,9	-1,6	-6,2

Vuoden 2015 arviossa on otettu huomioon ammattikorkeakoulujen yhtiöittäminen, minkä on arvioitu vähentävän kuntien ja kuntayhtymien menoja ja tuloja noin 455 milj. euroa.

Kuntien ja kuntayhtymien rahoituslaskelma vuosina 2012-2015, mrd. €

	2012	2013*	2014**	2015**
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	1,79	2,67	2,42	1,93
Satunnaiset erät, netto	0,25	0,29	0,25	0,25
Tulorahoituksen korjauserät	-0,55	-0,45	-0,45	-0,45
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-4,59	-4,77	-4,77	-4,77
Rahoitusosuudet investointeihin	0,21	0,20	0,20	0,20
Omaisuuksien myyntitulot	0,91	0,75	0,75	0,75
Toiminnan ja investointien rahavirta	-1,98	-1,31	-1,60	-2,09
Rahoituksen rahavirta				
Antolainojen muutokset	-0,08	0,15	-0,10	-0,10
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	2,41	2,94	2,95	3,50
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1,48	-1,56	-1,70	-1,80
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0,55	0,42	0,45	0,45
Muut muutokset	0,25	0,02	0,00	0,00
Rahavarojen muutos	-0,33	0,66	0,00	-0,03
Rahavarat 31.12.	4,20	4,86	4,86	4,83
Lainakanta 31.12.	13,81	15,58	17,28	19,43